

IJslandse Grutto's

in de Holendrecht- en Bullewijkpolder in 2000

Het is zaterdag 25 maart 2000. Een sombere, bewolkte dag.

Maar we genieten enorm. We staan te kijken naar een fantastisch spektakel: voor ons, in een onder water gezet grasland, krioelt het van de vogels. Eenden, meeuwen en steltlopers hebben zich hier verzameld om te rusten en te foerageren. Dit gaat gepaard met een geweldig gekrakeel: krijsende meeuwen, scheldende Grutto's, fluitende Smienten en vrolijk roepende, heen en weer vliegende steltlopers zorgen voor een indrukwekkend concert.

Zoals bij elk bezoek aan dit gebied begin ik weer te tellen. Diverse soorten meeuwen zijn aanwezig: zo'n 140 Kokmeeuwen, 40 Stormmeeuwen, 12 Zilvermeeuwen, 1 Grote en 2 Kleine Mantelmeeuwen. Eenden zijn er ook altijd: vandaag 18 Wilde Eend, 25 Smient, 10 Krakeend, 48 Slobeend en 15 Wintertaling. Twaalf Knobbelzwanen zwemmen statig rond. Op de drogere stukjes bevinden zich zo'n 160 Kieviten. Dan natuurlijk Tureluurs: 25 ex., en 56 Kemphanen, maar vooral veel, heel veel Grutto's; ik tel er ongeveer 1800!

Temidden van deze honderden Grutto's bevinden zich ook een aantal van de fraaie ondersoort *islandica*: de IJslandse grutto. Met hun prachtige, roodbruine tinten springen ze er opvallend uit. Niet alleen hun onderdelen zijn warm roodbruin, ook de mantel en schouderveren hebben roodbruine veren met een zwart centrum. Omdat de dekveren grijs zijn, vallen deze behoorlijk op: ze vormen een licht vleugelpaneel. De vrouwtjes zijn wat minder sterk roodbruin gekleurd, bij hen is het paneel wat minder opvallend. De juveniele vogels zijn wat helderder gekleurd op hals en borst dan

de juveniele vogels van *Limosa limosa* en hebben ook die roodbruine mantel- en schouderveren met zwarte centra.

Mocht men nog twijfelen of het een *islandica* is: de bovenborst van dit taxon is niet gebandeerd.

De eerste waarneming in de regio Amsterdam was op 21 april 1984, in Waterland (Vlek, 1995), daarna vanaf 1989 regelmatig waargenomen in het voorjaar. Maar de aantallen bleven beperkt tot hooguit enkele tientallen.

Vanaf 1995 werden de volgende aantallen doorgegeven:

1995:	2 ex.
1996:	8, 9 en 20 ex., op diverse locaties
1997:	60 ex. (Marken)
1998:	40, 9, 2 en 1 ex.
1999:	2, 30, 41, 8, 8, 12, max. 87 (H&B-polder), 10 ex.

In 2000 liep het aantal in het plas-drasgebied van de Holendrecht- en Bullewijkpolder uiteindelijk op tot **meer dan 200 ex.** op 18 april! Een record aantal voor de regio Amsterdam op één locatie.

Limosa limosa islandica broedt in IJsland en in het noorden van Noorwegen. Ze overwinteren in Groot-Brittannië / Ierland en langs de Atlantische kust van Frankrijk en Spanje / Portugal. Ook in ons land wordt wel overwinterd: in Zeeuws Vlaanderen.

Ze trekken terug in maart en april. De hoogste aantallen worden vastgesteld in de derde week van april (Van Scheepen en Oreel, 1995). Het record aantal in deze polder, op 18 april 2000, valt dus mooi in deze periode.

De uiterste data voor onze regio zijn 20 maart

1993 (1 ex. op Marken) en 27 april 1992 (10 ex. bij Warder in polder Zeevang) (Vlek, 1995). Ze pleisteren meestal een paar weken.

In het najaar wordt de IJslandse Grutto nauwelijks gezien in ons land. Ze schijnen dan een andere, meer westelijke route te volgen.

Vanaf half februari tot half april wordt dit deel van de Holendrecht- en Bullewijkerpolder geïnundeerd met als doel een rust- en slaapplek te bieden voor terugkerende trekvogels. Tegelijk is het een goede foerageerplek. Dit is een initiatief van de Vereniging voor Agrarisch Natuurbeheer De Amstel. Ook dit jaar heeft de eigenaar, de heer Geijssel, zijn medewerking weer toegezegd. Het terrein ligt in Groengebied Amstelland iets ten zuiden van de A9, ter hoogte van de Ouderkerkerplas.

Mocht u dit vogelparadijs nog nooit hebben bezocht: ga een keer kijken. Het zal dan waarschijnlijk niet bij één keer blijven. De kans om een leuke soort te zien is altijd aanwezig.

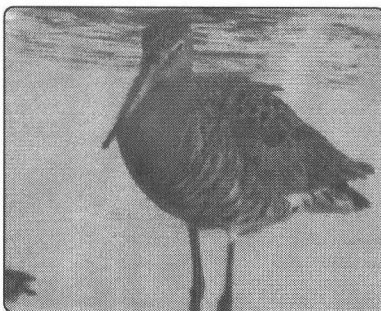
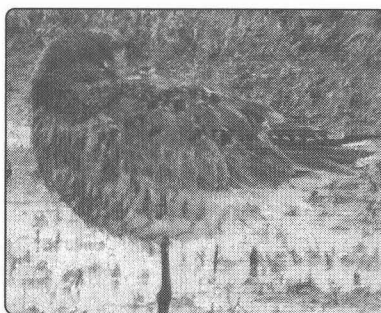
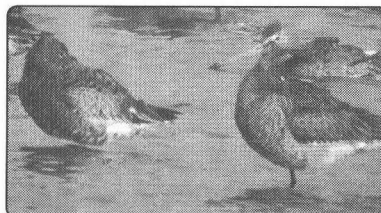
Zelf zag ik hier bijv. de volgende soorten: Zwartkopmeeuw (balsend paartje op 27 maart 1999), Pijlstaart (tot max. 8 ex.), Krooneend (eenmaal een paartje op 25 feb. 2000), Nijlgans, Grote Canadese Gans, Zomertaling (vaak aanwezig met een max. van 7 ex. op 17 april 2000), Kluut, Bonte Strandloper, Watersnip, Witgat, Goudplevier, Zwarte Ruiter en Oeverloper.

En wie weet wat er ons nog te wachten staat...

Literatuur

Peter van Scheepen en Gerald J. Oreel.
Herkenning en voorkomen van IJslandse Grutto in Nederland, 1995.
Ruud Vlek. Checklist van Amsterdam: de stand van zaken, 1995.

Will Schep
Snelleveldstraat 114
1107 VX Amsterdam



videostills van Frans van der Veen, voorjaar 2001